

2 ביולי 2023

אירועי הכינרת - עליית מח-38 על השרטון

נתבקשתי לבדוק את העובדות סביב המבצע בכנרת לחילוץ הנמ"כ וחלקים של המטוס הסורי.

לאחר ברורים שלחתי טיוטה להערות לאותם לוחמים וקצינים שהשתתפו באותו קטע שבדקתי.

הסיפור כולל את האירועים בהם השתתפתי.

סא"ל דימ' איתן ליפשיץ

ביום ראשון 14 באוגוסט יצאה ספינת משמר מח' 38 בפיקוד משה אייל לסיור לאורך החוף המזרחי של הכנרת. ביום שני ה-15 באוגוסט בשעה 03:30 עלתה הספינה על שרטון מול "מוצב הבננות" הסורי . במרחק של 80 מטר מהחוף. אני מתאר את החילוץ של חלקי המטוס שהופל ומח-38 שישבה על השרטון.

חילוץ חלקי המטוס הסורי

באותה תקופה שימשתי בתפקיד סגן מפקד יחידת הצוללים בשייטת בדרגת סגן . הוצבתי בבקו"ם לגיוס מתנדבים לשייטת . נשלחתי לכנרת לאחר תחילת האירוע , ב17 לאוגוסט נעשה ניסיון ראשון לחילוץ חלקי המטוס , הכוח הגיע לאזור נפילת המטוס כ150 מטר צפונה לספינה התקועה , כ150 מטר מהחוף מול "מוצב הבננות" הסורי . 6 צוללים אוחזים לאורך חבל של 100 מטר נעו מדרום לצפון עד שנתקלו בשברי המטוס.

שייקה ניסה להביא את החופה של המטוס ולא עלה בידו.
הם קשרו בחבל חלקי כנף וגלגלים השאירו את קצה החבל קשור
לחגורת הצלה על עוגן.

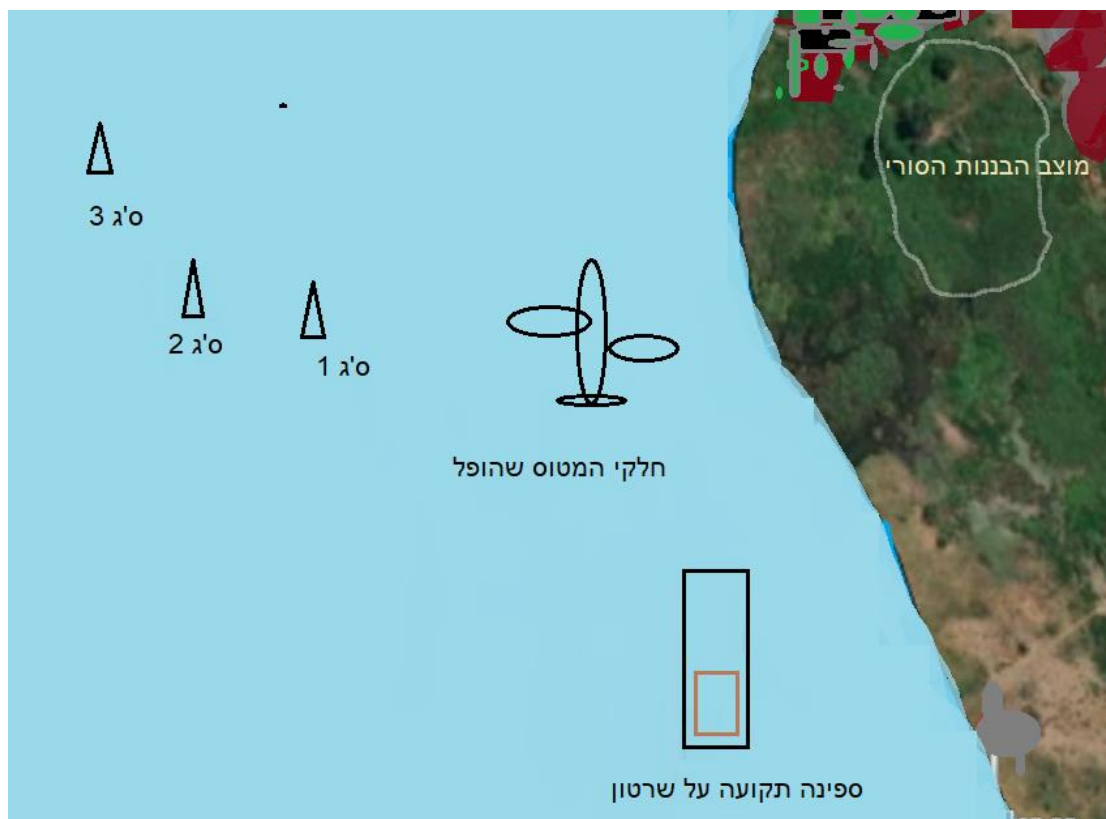
לאחר שנסוגו ספינת דייג נכנסה ומשכה את הכנף לחוף גינוסר.
ב18 לאוגוסט הגעתי לשטח והצטרפתי לצוות החילוץ .

הכוח מנה שלש סירות גומי :

סירת גומי מס' 1 מפקדה רס"ן ראובן פנחס סגן מפקד השייטת.
צוללים: דב בר, עמנואל פז, דני אבינון, שייקה גורן. (לפי הצלבת
העדויות יתכן ששייקה השתתף רק ביום הראשון)

סירת גומי מס' 2 מפקד זאב אלמוג צוללים: גדי שפי ז"ל עמי אילון.
קשר: איתן ליפשיץ
נהג: עודד ניר ז"ל.

סירת גומי מס' 3 לגיבוי בפיקוד יואב חיון.

סירה מס' 1 הייתה במרחק כ-200 מטר מהחוף. הסירה מס' 2 במרחק כמה עשרות מטרים מערבה מהראשונה. סירה 3 יותר רחוק. ספינת משמר עם מפקד השייטת בן יוסף במרחק כ-600 מטר מהחוף.

הצוללים עבדו באותה שיטה כמו בניסיון הראשון. עמנואל קשר חבל לזנב המטוס אותו הביאו לסירה מס' 1 וקשרו אותו לחגורת הצלה מחוברת לעוגן.

בשלב זה נפתחה אש מהמוצב הסורי הצוללים קפצו למים. עמנואל התחבא מאחורי ירכתי הסירה. המנוע היה דומם. דב עלה לסירה הדליק את המנוע, יתר הצוללים עלו גם הם. לגבי החבל המחובר לזנב יש שתי גרסאות:

א. החבל מחובר למצוף העגון הושאר במים והסירה נסוגה תחת האש.

ב. ראובן חתך בטעות את החבל מהסירה וחגורת ההצלה והחבל הגיע לחוף. והסירה נסוגה תחת אש.

הייתה כוונה לחזור אל החבל אך רמ"ט פיקוד צפון לא אישר. באותו זמן זוג הצוללים גדי שפי ועמי אילון שחו לעבר הסירה מס' 2, כאשר היו במרחק של כעשרים מטר מהסירה הסורים פתחו באש לעבר הסירות.

בניגוד לכתוב הזרקורים הסורים לא דלקו!

האש לא הייתה יעילה ראיתי מספר נתזים במים במרחק כמה מטרים מהסירה. תיאור דומה נתן דב בר: אש לא יעילה, מספר נתזים ליד הסירה.

מפקד השייטת ניסה ליצור קשר עם ראובן בשאלה האם לפתוח באש חיפוי מהספינה, ראובן לא ענה, יואב מהסירה השלישית המליץ לפתוח באש חיפוי. בשלב זה אני התערבתי: אמרתי למפקד השייטת שהאש לא יעילה ואני ממליץ לא לפתוח באש כדי לא לעורר את הגזרה מפקד השייטת קיבל את המלצתי.

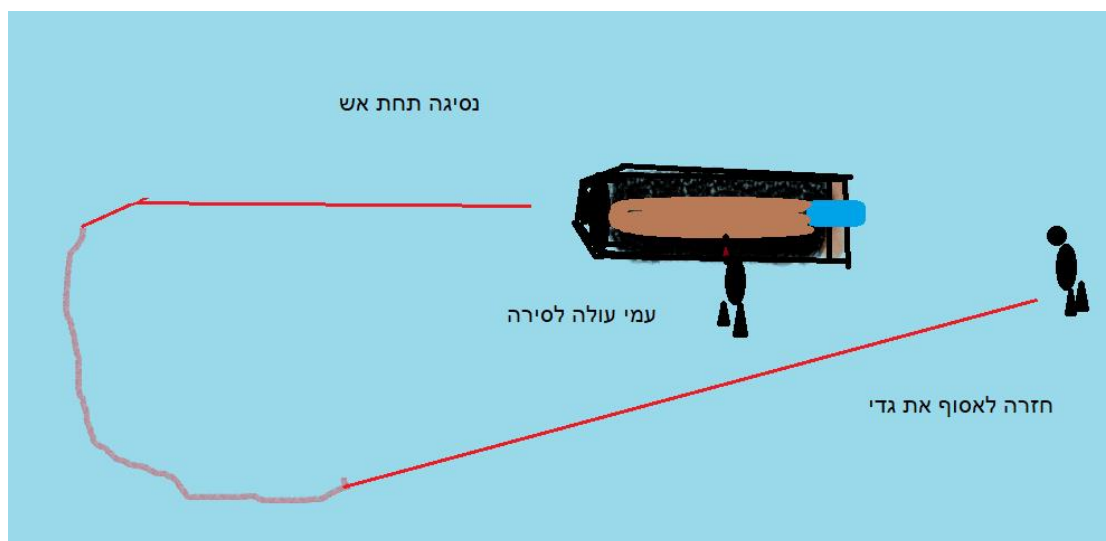
במהלך השיחה עם מפקד השייטת הגיע עמי אילון לסירה וזאב העלה אותו בטכניקה של השייטת – מושיטים ראש וכתפים הצולל מחבק את הצוואר ויחד מעלים לסירה.

זאב נשכב על ריצפת הסירה דפק על רצפת העץ וצעק לעודד: "תצא תצא".

בשלב זה היה גדי שפי במרחק שלשה מטר מירכתי הסירה. המצב בסירה היה: עודד ישב על קרקע הסירה מחזיק את הגה המנוע שעובד, עמי וזאב על קרקעית הסירה ואני יושב על דופן הסירה. עודד לא יכול היה לראות את גדי. עדיין היו יריות לעברנו. פתח מנוע והתרחקנו כ-50 מטר.

בדיוק סיימתי את השיחה עם מפקד השייטת. צעקתי לעודד **עצור גדי במים!**

עשינו סיבוב חזרה והעלינו את גדי לסירה.

הפלגנו לגינוסר. בחוף דיברתי עם הלוחמים במטרה לא לדבר על מה שקרה. כל צה"ל היה נוכח בחוף ולא רציתי לקלקל את שם היחידה.

לאחר כשבועיים ישבו גדי שאול עם זאב אלמוג (קצין אג"מ של השייטת). זאב הכפיש את ראובן על כך שחתך את החבל בו היה קשור זנב המטוס, בטעות תחת אש. הם יצאו מהדיון רותחים מכעס.

ואמרו שיבקשו דיון אצל מפקד השייטת על כך שזאב השאיר לוחם במים וצעק לסגת תחת אש לא יעילה. אמרתי להם שלדעתי זה מיותר ולא יביא תועלת.

אמנון בן ציון שידע על התסיסה פנה למפקד השייטת והציע לו לקיים דיון בנושא לפניו.

בדיון גדי ושאל מילאו פיהם מים, המש"ט פנה אלי ואני סיפרתי את העובדות במדויק.

כתוצאה מהדיון זאב עבר מהשייטת לפלגת הטרפדות. ושימש כמפקד סט"ר.

חילוץ מח-38 בחשאי

אגף מבצעים בשייטת הכין תכנית: כבל פלדה בקוטר אינץ' באורך של כמאה מטר, לאורכו קשורים מצופים. 15 צוללים שוחים ומחברים את קצהו למח-38 כדי לחלץ אותו בעזרת כננת.

ביום שהגעתי לגינוסר ראיתי תרגול של שיטת פעולה זאת.

פניתי לסמש"ט ראובן פנחס וטענתי שזו תכנית שמסכנת את הלוחמים. (ביו הלוחמים כינינו אותה תכנית צל"שים) הצעתי תכנית חלופה: 4 צוללים שוחים עם חבל נילון עבה למח-38, מעבירים אותו דרך גלגלת וזוג אחד חוזר לספינה בעומק.

בספינה מחברים קצה אחד לכבל הפלדה קצה שני על כננת שמושכת את כבל הפלדה עד למח-38.

התכנת התקבלה וראובן "מכר" אותה לדוד אלעזר אלוף הפיקוד.
בפני הרמטכ"ל הוצגו שתי תכניות זו של השייטת על ידי מפקד החיל
שלמה אראל. ותוכנית החלופה על ידי דוד אלעזר אלוף פיקוד צפון,
תכנית זו בוצעה בהצלחה בפיקוד יצחק שמיר.

הכבל נמתח על ידי כננת ידנית מופעלת בידי 4 אנשים. הייתה זאת
כננת ישנה מימי מלחמת העולם ששימשה לסגירת נמל חיפה. סובבנו
אותה מעל שעה עד שהכבל נמתח ואז הוא נקרע!

לפי שמועות בשטח כאשר חיברו בקליעה את קטעי הכבל במקום
לחתוך את קצוות הפלדה הבולטים באזמל עשו את זה עם ברנר דבר
שהחליש את החיבורים.

סא"ל דימ' איתן ליפשיץ